

ELŐSZÓ

A költő, akit az olvasó szeretetébe ajánlok, túl van első ifjúságán, ama bizonyos hőskoron, amikor a „világmegváltás” indulata a negyvenkét fok körül ingadozik.

Czegő Zoltán első verskötetét mégis úgy kell fogadnunk, mint a húszévesek énekét; lehet, míg első kötete megjelenésére várt, a második kötet érettebb, kiforrottabb verseinek készületében eltávolodott egykori önmagától. Eltávolodhatott, de nem idegenülhetett el, mert az indulat, a világ arculatán szépíteni vágyó szenvedély, amely költői szóra bírta, nem illanó hangulat. Békétlensége idegeiben lobog. Ezt a nemzedéki érzületet ősei szegénységéből, családjá vándorlásaiból, korai árvaságából hozta magával, valahonnan a Madarasi Hargita vidékéről. Czegő Zoltán ezt az örökséget vállalta magára, amint leszámol mindenfajta illúzióval, s nemes tartású haraggal száll szembe a haladás, az emberiség, a szocialista eszmények nyílt és rejtőző ellenfeleivel. „Égni füst nélkül nem lehet”-e gondolatában megtalálni a magyarázatát ennek a heveny türelmetlenségnek, amely egyszeriben szeretné eszményeihez igazítani a világot, valahogy olyan mozdulattal, mint a lejárt órát a munkába szólító szirénához. A „Dörgéseimmel rettentem a tikkadt világot”-szerű merész kinyilatkoztatásaiban nemcsak az ifjonti hevület a megkapó, hanem maga a bizalom és hit. A tűz, a lobogás gyakran visszatérő motívumai ugyancsak erről árulkodnak. Az „antis” fiatalok, a kiábrándultak, ernyedtek tétovásával szemben a mi „dühöngőink” mégiscsak hisznek, akarnak, harcolnak, építenek. Czegő Zoltán jövőt vívó, a tizenhatodik századi protestáns költők feddő-verseivel vetekedő korholásai-

ban, pogánykodásaiban ezt kell elsősorban értékelnünk. Az eretnek ének a mindenkori lázadó indulatok műfaja, az örök forradalmiság magatartása, a régi kacatok, hittanok, száztízparancsolatok megtagadása. A kötet címadó verse, a Pogány liturgia, lényegében olyan lírai önéletrajz, amelyben a háború utáni nemzedék számon kér és számot vet önmagával és a világgal. A megtalált és elvetélt igazságok gyötrelmein keresztül a maradandó eszményekért való viaskodás fájdalma csendül ki a versből. Ahogy a változó idők hullámverései közepette a dacos gyermekből férfi válik, akként hömpölyög szabálytalanul áradó sorokban és felesel egymásnak a véget nem érő panasz, vád és szemrehányás az „Akácosért”, a megtalált igazság gyönyörűségéért, majd a dolgok különös dialektikája folytán az „Akácos” ellen. Czegő Zoltán, akárcsak egész nemzedéke, nagy belső megrendülések tisztítótüzén át találta meg önmagát és helyét, létezésének értelmét. A Pogány liturgia derűs akkorddal zárul, ez mintegy feloldozó vallomás az újból megtalált eszmények mellett. Pontokba, programba aligha foglalható ez a tisztuló láthatáron, az őszinteségen, a humanitás elvein alapuló írói magatartás. Lényege: a meg nem alkuvás, a feddhetetlenség, a termékeny türelmetlenség, a jó ügy szolgálataiban való elkötelezettség, a keménység, szívósság mindennel szemben, ami megalázza, visszarántja az embert. A tiszta életöröm megannyi színe intimebb hangulatú verseiben épp keserű, sűrű füstű háborgásai közelében válik vonzóvá. A kopárságig visszafogott, kínos pontosságra szorító, dallamtalan versei ellenében árnyaltan színezi Czegő költői arculatát meghitt hangulatú szerelmi versei, lírai meditációi. A József Attila-i teljesség-igény, amelyben Czegő Zoltán önmagát és a világgal való találkozásait keresi, szembeűnően módosult. Ha valaha ábránd és parancs volt a megbolydult világban a harmónia megteremtése, a mai fiatalok számára a megtorpanás, a megállás, a lelassulás veszélye. Az alkotó nyugtalanság a bele nem

nyugvás, a folytonos megújulás „diszharmóniájában” látják egy illúziótlan, józan, önmaga értékeit kiteljesítő világ megteremtésének lehetőségét. A Pogány liturgia ezt az életerzést váltja át költői képes beszédre, amelyben az értelmi hangsúlyok a közösséggel való összeforrottságra, az emberért és a jövőért való felelősségvállalásra esnek.

Tiszta beszéd, költői beszéd Czegő Zoltán verskötetete. Eszményképei – József Attila, Radnóti Miklós – példáján tudatosan, konokul ragaszkodik kifejezési eszközeiben, formáiban is a dísztelenséghez, a lényegyet megragadó pontossághoz. Kopogó ritmusai, szavai értelméhez hasonlóan valósággal dörömbölnek korunk lelkiismeretén. Tud lágyabb éneket is, de az andalgás, az értelmet, az öntudatot elzsongító álmodozás nem kenyeré. Oldott, idegesen pattogó verssoraiból, a távolt és közelt, a végtelent és végest, az egyetemest és sajátost egyszerre felfogó képeiből nagyfokú érzékenység, korunkba, embersonkba beleérző felelősség sugárzik: az ember iránti határtalan szeretet, a szenvedő, káromló, szorongó lelkiismeret.

Ezért szeretem Czegő Zoltán verseit, ezért hiszek tehetségében, szavainak hitelében, igazában.

IZSÁK JÓZSEF